

Елизавета Догулаа туугуму болур музелин чедип алган. Ол ам Ак-Довуранга Салчан Кара-оолдун ууртканы бригадада ажылдап турар. Бригада амгы үдө бо чылдың ажыг-лалга кирер объектинде — 60 квартиралыг бажыңнын тууунда ажылдап турар.

Ак-Довурантын мурнакчы бригадаларынын бирээзи болур бо коллектив беш чылдың шийтирилг чылында күш-ажылчы беким көргүзгүлери чедип алыр сорулгалыг. Бригада ижижигинери холушак чаа мергежилдерни шийгээдип алыр талазы-биле хүлээлгелери алган. Мурнакчы туугуму, Ак-Довурантын профтехучилищенин доозукчуу Елизавета Догулаа дээрини шывыңчызынын мергежилгине өөренип алыр хүлээлгелгил. Куззенин ол ыял-ла чедип алыр.

ЧУРУКТА: Е. ДОГУЛАА.

А. НЕВОЛИНИНҢ ФОТОЗУ.

Апрель 21 — КОМУНИСТИК СУББОТНИК

АЖЫЛДАР ТОДАРГАЙЛАТТЫНГАН

ХАНДАГАЙТЫ. (Телефон-биле). 1973 чылдың апрель 21-де ленинчи коммунист субботник эрттер дугайында москвачыларын «Эгелээшкенин» Ону районун орук-бүдүрүгте участогунун аялчылары бир үн-биле дөткөш, ол хүн калдыг ажылды кылырын дугурап, тодаргайлап алганар.

Участоктун аялчылары субботник хүндө шузу ажылдар. Олар үш бөлүк бо-

СУББОТНИКТИН ШТАБТАРЫ

Калининградтыг ватон кыл-ыр аюлдула «Кызыл суб-ботник» эрттер штабты тургусан. Ол хүн 3000 хире кызыл аялчы уер деп турар. Кызыл аялчыларын Калинин-градтыг дыла хой бүдүрүгте колдотканын дөткөш болган субботниктин штабтары тургусулаан.

ЭГЕЛЭЭШКЕНИН ДЕТКЭН

Татарстантун «Кызыл» кол-лективн заводтун коллективн субботник хүндө 275 мук рублдан азыр-бүр про-дукцияны бүдүрүп үндүр-геш, аялданан бүтү аял-чылар.

МОСКВАЧЫЛАРЫНҢ ҮЛЕГЕРИ-БИЛЕ

Рязаньтун станок кыл-ыр заводунда коммунист суб-ботник эрттеринин штабын-дан дыңаткан: апрель 21-де демир чоңдур оң станокту, кылдыр, оң беш тонна демир артыкчаларын чыга дугура-дыр. ССР-иниң 30 чылы ат-тыг заводтун үмүк негизин коллективн апрельдин 21-де күш-ажылды оң беш бүдү-рүгүзүп кирер болган моон сонгаар шаң-ла нандыг дөткөш-бөс хүн бүрү аял-чыларын чыгала болулар деп.

ТАШКЕНТИЧИЛЕР СУББОТНИККЕ

Ташкенттин пост-тавы комбинаты апрель 21-ни ша-лычы ажылдыг хүнү кыл-дыр чыгала, кычкан 190 мук метр бөдүүн, 200 мук метр бөдөн посту, 21 тонна до-гай улаанын болган чар-тык миллион кезек чинче хо-дирия бүдүргеш, аялдан азыры 15 мук рублдан беш

ШАЛЫПЧЫ АЖЫЛДАР

Тула областыг комбайн за-водтун аял-чылары апрель 21-де комбайннар, ко-до аял-агылды өскө-дө ма-шиналарын 100.000 рубл-дың артык кезектерин кыл-ды.

МАЛЧЫННЫН САКМАНЩИКТЕРИ

Частык баштайгы айы — марттын аяк күнү. «Саян» совхозтун малчыны Маалы Селебидин аялгы чор-дун. Кыштын дөткөшү артык-шөвөр, калканы таа-рыгачылыг. Малчының Кур-тага бажымы база эки, иш-тик дөткөш-хөрсөтү көрүп-тү.

ДОНГАКТАРЫНҢ КЫШТААНДА

Талды-Адыр ылаңгы шээр малга оша таарымалыг ора-ны. Ийги хой бригаданың малчыны Донгак Олактын аялгы баарыма, оон на-рыгачылыг. Малчының Кур-тага бажымы база эки, иш-тик дөткөш-хөрсөтү көрүп-тү.

О. ТАВАА.

З. БУРҮНӨН.

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң, Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

ҮЕНИН НЕГЕЛДЕЗИНГЕ ДҮҮШТҮР

ССР-ий бажы чылымын дугайында СЭКП ТК-ның Чыгине секретары ш. И. И. Брекневтиң иштеринде айт-тыг теоретиктиг түндүктөр болган практиктик сору-галар база юбилейге холбаштырган Москва болган ол ба-йырыг хуралды өскө-дө документалары амгы үдө пар-тия болган өскө-дө хой-ниги организацияларынң орга-низацы болган практиктик бүтү аял-чы-чорудууларынң үндүшүн, дайынчы программаны боюн турар. Ол докумен-тилерин калбаа-биле пропагандалаары, чогадыкчы ызу-биле өөренири болган тайылбырлаары партия организа-цияларынң бир эл чугула сорулгазы деп чүвени беким хары-салга-биле медресе билишкен, олар бо талазы-биле уузг ажылды чорудуу турар.

Хой санын партияны актив юбилейг байырамын хура-дыг документиерин аялчы чоннарга калбаа-биле таныш-тырып, оларын партиянын болгаш комсомолдун политиктиг чырдышкынынын системазында өрөсдип турар. Оон-биле кады ол тогузгү документиерин чон ортузунга чорудар политиктиг плетскаларын, информацияларын, бекселдер-иниң кол төмөм болурун турар. Чорутууну турар идея-политиктиг ажылдыг дөткөш бөдөн, оон аялчылар-биле, практиктик сорулгаар-биле харылааны күштегеш. Оон түнүшкө планарын болган социалистг хүлээлгелер-ин күтүүдө экилеш. Илаңгы үстүрү, тууду, транс-порт, аялчылар хандырылгың хой-хой коллективтери, азын хой хоохоттор болган совхозтар планарын дөдүр болган аялчы күтүүдө, азын эвес продукцияны берин турар апарган. Республиканың партия активинин чонока боюн эрткен хуралына ош сепки ханымын-биле айт-кан, ол бүгү дөргө бо талазы-биле чорудар уузг ажылды чүгө эгези-дүр дээрин демгелеш.

«Совет Социалистг Республикалар Энциклопедия» 50 чылы-мын дугайында ш. И. И. Брекневтиң үндүшкө хол-баштыр идея-политиктиг ажылды күштөдиреринин, аял-чы чоннарын интернационалг кижизилдешиниң тала-зы-биле республиканың партия организациязының сору-галарын дугайында айттыгы чугаалашкан партияны-тиң ол хуралыга партияларын дөдүр идея-политиктиг ажылдыг байдалды хандыр анализтен көргөн болган кол кичээлгенин чедир шийтирелтишкен айттырларже, чет-пестерин чайдарыңгы орунтарыне улаңдырган.

Коммунисттерин болган активтиг политиктиг өөрдөгө-дөн база аялчы чоннарын экономиктиг өөрдөгө-дөн организастан турарында четпестер ам-даа үрүгүчүлешкен. Бий-Хем, Току, Бай-Тайга болган өскө-дө районнарын чамдык коллективтеринг пбиктигчедер ховар болулар, а Бий-Хеминиң, Кызылдың партия организациязынын поли-тиктиг чырдышкынынын кичээлери уузг оозадашкын-биле эгезиш таварыгачалар бар. Партияның Монгуш-Тайга, Каа-Хем, Барыын-Хемчик миканы чамдык райкомнары, «Тыва даг-дугу тууду» эргелешкен парком политиктиг өө-рдөгө-дөн дөткөш бекитерин айттырларже кошкак кичээлгенин салып турар. Эрткен чылын олар бөрү хурал-даа ол талазы-биле чыгыс-даа айттыгы чугаалашпанын майнаа тодаргай чыккы боор-дур. Ол миканы аялчы чон-нарын экономиктиг өөрдөгө-дөн организастан турарын-даа база уузг четпестер бар.

Чон ортузунга масса-политиктиг ажылды дөткөш, ут-канырамын чыгарып чорудууларга бисте күштө болган ар-дар чөткөр. Партияларын дөдүр чүгө агитаторлар бол-ган политинформаторлар беким ош мук кичи бар. Олар-ның хой нуруузу массага билигдерин иштердир, аял-чыларын күжүп планын сорулгаарын күтүүдө иштерче моончор талазы-биле уузг ажылды чорудуу турар болайн-аан. Ынчалзажок чамдык партия организациязында агит-коллективтер кампаныа хевирлэн, чүгө сонгуларда үзгүн-де аялчылар, политинформаторларын болган агитатор-ларын чорудар бекселдеринин, информацияларынң тема-зы чыгыс аял болган оларын экономиканын, аял-агыл сорулгаарынын, планнар күтүүдө иштерин айттырлар-биле сырыг холбаштырган таварыгачалар ам-даа уузатканын. (СЭКП-ниң Улуг-Хем, Тес-Хем болган өскө-дө райкомнары база эге организацалар агитаторларын, политинформатор-ларын аялчы кошкык башкылар, оларын семинарларын организастан, методиктиг дуза көргүсөр хемчегтерин ал-байн турар.

Уузг аял-агыл-ынң планын сорулгаарын күтүүдө иштерче, социалистг чарыктын үрүгүчүлүгү кылдыр органи-зацаларын база чамдык иштеринин медреселер ар-тыг артышкынынын аял эрттеринг идея-политиктиг аял дөткөш салдарын чедирген турар ужурагү. Практика-дан алап көргө, чамдык коллективтерде социалистг чарыктын ызу барымдалан организастан болган хой-ниги-нин корум-чорумунун үрүкчелери, аял шыгы үзгелер-би-де болган аялчылар-биле шийтирилг дөткөш чорут-пайн турар. Илаңгыа чонун чурттан турар чериниң айы-биле масса-политиктиг кижизилдеш аялды дыка кошкык тургустунган.

Республиканың партия активинин хуралына чер-черде партия болган өскө-дө хой-ниги организациязынын чон ортузунга политиктиг болган идея-кижизилдеш аял-ын бүтү талазы тодаргай чугаалашпанын, моон сон-гаар чорудар аялчы сорулгаарын айткан. Хамыктыг журнунда юбилейг байырамы хуралга ш. И. И. Брекнев-тин иштеринде айттыг теоретиктиг түндүктөр болган практиктик сорулгаарын партия, совет, профсоюз болган комсомол, аял-агыл органиаы боттарынын аял-чы чорудууларын үндүшүн кылган, ол тогузгү иштерде болган юбилейг өскө-дө документиерин аялчы чон-нарга ханымын-биле тайылбырларын, калбаа-биле өрөсдип, пропагандаларынч идея-политиктиг ажылды бүтү хевир-лерин угаңдырар херек.

Майнаа политиктиг өөрдөгө-дөн аял-бүрү хевирлерин, лекция пропагандалыг, политинформацияны болган коку агитацияны, паралааны, радиоу, киноу калбаа-биле аял-даар херек. Оон-биле кады иштерчелер болган лекторлар бөдүрүгелерин, агитколлективтерин аял-ын улам идея-кей-жидер эржежок чугула. Лекторларын, иштерчелерин, бүдүрүгелерин болган организациязынын удуруткучу-ларын иштерчелер, лекциялар кылдыр тускый хүнерин тур-гузуп, удурут аял-агылдар аялчы чоннарын коллек-тивтеринг иштерчелер план ызулар кылдыр чедип аял-мын калбаа-биле практикаалар. Ленинни национал поли-тиканы, бистиг чурттуу уаустарын чедип иштерчелерин талазы-биле пропагандалыг улам калбартыры бир эл чугула сорулга болур. Кижилерин коммунистг беким медресеге болган аял-чы чевирен иштерчелер талазы-биле аял-агыл улам сайгачылар, аял-агыл чоннарын иштерчелер чоругаралын болган пролетарлар иштерчелер комму-нистг ызуула кижизилдерин, оларын күш-ажылды болган политиктиг идея-политиктиг аялдык баша тоску беш чылдың шийтирилг үнүк чылында социалистг чарыктын дөткөш бекитерин талазы-биле аял-херекти улам күштө-дире чөтүр.

Партия комитеттери өскө хой-ниги органиаы-биле кады идея-политиктиг ажылды бүтү хевирлерин болган ар-дар аял улам ийи сайгачылар, ош аял үнүк негел-дешинг дүшүрү чорудар база аялчы чоннарын коммуни-стг кижизилдешин партия эге организациязынын, күш-ажылды коллективтерин база оларын удуруткучу-ларын, идеология албан чарыктын бүтү аял-агыл-ларын ролон болган харысалганын бекитер дөткөш бүтү талазы хемчегтерин алыр хүлээлгелен. Чер болганга чорут-тунар идея-политиктиг ажылдар СЭКП-ниң XXIV съездин-ин шийтирилг, тоску беш чылдың шийтирилг үнүк чылымын планын сорулгаарын чедип иштерчелерин күтүүдө иштерче, хүн бүрүнү практиктик сорулгаары-биле сы-рыг холбашкан турар ужурагү. Ындыг таварыгача оон аял-агыл-да, дөткөш-дө беким болур.

Хүлээлге күүселдизин хынап тур бис ТАРААЖЫЛАР, ЧАС ДАЛАШТЫРЫП КЕЛДИ. ЭГЕЛЕКЧИЛЕРДЕ БАЙДАЛ КАНДЫГЫЛА?

Бо беш чылдың шийтирилг үнүк чылында чурттуг кодо ишчелери тараа бол-ган өскө-дө кодо аял-агыл продуктуларын бадур-рин база күрүмө садарын кодулдури дөткөш бүтү уузгучу чарыкче чарык кичи дег көдүрүп үшгөн. Бистиг рес-публика шак мидыг чарыктын эгелекчилери Тыва-ның тараал районнарын бирээзи — Бий-Хемин мех-анизаторлар болган.

Бий-Хемининин бо чызын кызын чорудар аялчылар-ынң хемчээли кижизилдеш-тин-даа уузг. Бодаа-даа көрү-дөр: 15.500 гектарын чызын ууар аялчылар, 34.980 гектар-ын аялчылар, 25.410 гектар шөгө тараалы чашты-рар. Ол дөргө чыдын-ла чор-удар аял дөргө чөп-ле хары-ны. Ынчалза-даа мурнуку чыдырынында бо час оран-чок мидыгдыг берге. Чүд дө-р өрткөн күстүг агар-бой-дузунуң аар уруу-биле шөгө-дерде чүгө саан эвес, а хары-ндаа хар аял-агыл кыштаа-тарашы аялал алдыр.

Оон-биле кады районун аял-агыл-ынң бо чызын та-рылга элчештирилгенин үрө-ейн турган, планга иштер-тир тараа култураларын шөгүн 1220 гектарга калба-тырын райкомун болурун март 15-те хүдүш алган док-таалында айткан. Ол дөргө, чакы хову аялчыларын чедир кылдыр баш ууар са-нал каан күштү, чепсек-херексиди, техниканы, үрө-ейн дөргө чөп көрүр, артык-шылдыг куралыларын дөт-көш тавырып иштерчелер.

Бекителер калдык? Техника септелешкен эгелеш көрүл. Районда шөгүн 281 трактор бар. Оларын 207-ин септелеш эртер ужурагү тур-да, бо хүнпеге чедир 114 трактор мастерскалардан үн-ген. Ындыг-даа болза септелешке кирбес болган септелештин 172 тракторун 108-и бо хүнпеге мал чөм сөртү-рүнге киржип турар. Оскөз чугааларга, ам-даа септелеш-де турбушкан 96 трактордан аял-агыл, бети дөргө-ле тех-никтиг аял-агыл кирер ужурагү 58 хире трактор аял-агыл турар мидык. Оон чөм тракторларын септелешке кирер апар. Ын-чалган механизаторларын кылза чогур аял-агыл ам-даа хой. Байдалын мидыг болу берген, артык кезектер чо-гу-биле тайылбырлатынын

хамааркыр дээрлэн утпаза чо-гуур.

Кодо аял-агыл-ынң өскө чепсек-херексидин септелеш районда барык-ла доо-зуган. Ынчалза-даа техника-га чакы «чүг» калбаа-даа аажок уузг болурун үстүндө чугаалаан бис. Чүгө үрө-ейн чаштырылганын ап көрө-дөн. Ону районун аял-агыл-ын 6—7 аял хүнпеге эртер-дер деп шийтирилг. Район-да шөгүн 166 сөдкө, азы 83 агрегат бар. Ындыг санын септелешке ол хире кыска хуусаада бо чүгө кампаны-ны эртерчелер берге.

Ону тодаргай барымдалар-биле бадыктырын кыл-дып көрө-дөн. Районда чакы бекителер дөргө дөткөш аял-агылдарын бирээзи — «Саян-совхоз». Ол бо чызын 8080 гектар шөгө тараа култураларын чаштырар. 53 сөдкө, азы 17 агрегаттыг. Бир хүнд чарык агрегат-ла 30 гектарга чаштырар болза, хүнд-ле 500 га болур дийн. Ындыг бекит-тем-биле аял-агыл бөтөн 16 хүн херек апарармы! «Халык», «Кызыл тараалы» ко-хозтар болган «Ош» сов-хозта бодула база шак-ла миды. Техника септелешти дыка сааладып турар «Шин-ли» совхозтун дугайын чуга-лаа-даа аял-агыл чок.

Тараалыг чакы шыгала-даа шөгүн үрө-ейн шийтир-дээр кол чүгү — механизатор кадрларын четкелери болур. Бо аялчыны районун аял-агыл-ын оран-аа болза, чүгө шийтирилг тур-тар. Иштерчелер дугайыг тра-ктор 2 эгелештиг аял-агыл кылдыр саалаары, районга 365 механизатор херек, оон 75-и чедиптес. Профтехучилище-де — 24, аял-агылдарын боттарында — 60 хире механиз-атору өрөсдип, 40 хире мергежил бекитил турар 22 кижини механизатор мер-гежилг өөрдирин Туран хо-райын бүдүрүлгелерин партия райкому биле рай-кукетон ошатан. Боттары тракторларын черер — механизаторлар-биле кады чакы тарыгача кириштерин база алааскан. Оон аял-агыл ДОСААФ чери болурун шөгү-мү-биле шийтир келдират калбаа-даа болган каан кү-жиги база өрөсдип турар.

Ынчалза-даа районга 60 чызын, илаңгыа тарыга эг-елешке хой механизаторлар херек апарар тарна шөгөдөр-дөр артык тавычаларын басты-рар. Кестирер комбайнерар, саван чайлады сөртүр чо-лаачылар, шийтирер, каток-тар, култиваторлар тракто-рист дөткөш, кымын херек-лет-тимес дээр! Ынчанга бо аялчыны ык чедир шийти-рилдери чугула апарган.

Тараа шөгөдөрчө өдөк сөртүлгези дыка саалап тур-рар. Аял-агылдар 5 мун то-наа планын чүгө 500 тонна-ны күтүүдө алган. «Сельхоз-техника» салбыры (эргелеш-тиг И. А. Лихнев, парторгани-зация секретары И. М. Горо-хов) хүлээлгелеш аял-агыл алап хуусааларын, көрүгүчелерин уткан чыгы: 10 мун тонна өдөк төгөр турган, хар узулга саалап алган, миды-ча ынаар шөгүн кол дөгө-дөн. Март 15-ке чедир техниканы чакы бекителен доозар деп алаан согуз эгелеш.

«Шинли» совхозта техника септелешти саалап тур-рар оон кол иштерчелер чо-гу-дан база таамактар. Шак бо мидык, иштерчелер-техниктиг аял-агылдар болган уу-руткучулар талазы-биле чедир шийтирилгенин айттырар болза бар.

Кийгиргача аял-агыл болган чүдүлгелер күтүүдө болган боттанган болур чүдүлгелер кол деп болбаа-даа хары. Чыныг, аял-агыл бүдүрүлгө техниктиг аял-агыл аял-агылдарын чөткө-дөрчө техниканы аял-агыл аял-агыл тургустуу тараа, шыгыгдыг хериктерин тургу-зуп ал турар.

Ынчалза-даа кол-ла чүдү — техника септелеш саалап тур-рар дүрүрчиг. Моно бий-хемчелер напчар тарыгачы-лыг шийтирилг иштерчелер-дин чакы тарыгачын салым-чозу хамаарымы.

Тоску беш чылдың шийти-рилг үнүк чылында Бий-Хемин тараалыларын болган механизаторларын мурунда беким эвес сорулга-лар турар турар: тараалын иштерчелер чыгалаан 37.000 то-на чедир, бир гектарга ошаттыр 125 центнер, а сүт-агачтар черерде — 15 цент-нер дүрүтүп алыр. 10 мун тонна чедир таралы. Тараа чурттуг шыгачылыгы кил-рер. Чогу-м моон ужурагү чарыктын эгелекчилерин ханы болар ужурагү чүдө-рчө хой.

О. НАМЧЫЛАК.
«Шинли» тускый кор.

О. ТАВАА.

ЗООТЕРИНАРЛЫГ ӨӨРДИЛГЕ

«Барлык» совхозтун Аксы-Барык салбырынң миды хүр чыл аял-агыл турар. Кыш-тааларга мал чөмчелерин куралары ам-даа арбын. Бо хүнпеге даг одары калды-лаан, ылаңгыа шээр малга

1973 ЧЫЛДЫН 1 КВАРТАЛЫНЫН СУТ БОЛГАН ЭЪТ САДАРЫНЫН ПЛАНЫН РЕСПУБЛИКАНЫН РАЙОННАР ААНЫ-БИЛЕ КҮҮСЕТКЕНИ (МАРТ 16-ДА МЕДЭЭ-БИЛЕ ХУУЗУ)

Районнар	Сут	Эът	Районнар	Сут	Эът
Эрзин	123,0	20,6	Танды	91,6	64,6
Кызыл хоорай Совети	122,3	66,5	Бий-Хем	84,0	63,1
Бай-Тайга	114,6	85,2	Каа-Хем	79,3	66,6
Току	113,6	159,6	Тес-Хем	61,8	108,4
Улуг-Хем	103,5	53,6	Өвүр	57,4	103,8
Барыын-Хемчик	102,5	84,5	Монгуш-Тайга	—	—
Чөөн-Хемчик	93,9	46,1	Республика нитизи-биле	91,8	66,2
			Эрткен чылдың ол үзүндө	80,7	74,0

МАЛ АЖЫЛЫ — ШАЛЫПЧЫ ФРОНТ

КЫШТАГЛАРДАН МЕДЭЭЛЕР

Яракай салбырында барык 17,5 мук хой хой бригада аял-агыл кыштагала турар. Бо хүнпеге оодлашкын тү-дүктөш, калбаа-даа баарга мал-чын бүрүзү хураган-на дугай-ын чугаалашкан тургулар. Оларын аял-агыл соопалыг чарык калбаа-даа, кызыл-агыл улам соруу кирген.

А. Базыр-Тараалың баштай-гы торон 200 хураган хура-галы 220, О. Караалыңын 220 хураган хурагалы 220 бол-гай. К. Шымыр, К. Кызыл-оол, А. Олчөбөй, Т. Чыгыш-пек оларын хурагалы база хурама чок.

Чамдык кодааларда чам

малдыг хорамчадг болуу турары четпес. Кыштагала мал чөм сөртүр, сакман-штер аял-агыл хемчелерин ап эгелеш. Сооду хүнпеге 70 аял аялчыларын сакман-штерин чоруткан.

О. ТАВАА.

«Барлык» совхозтун Аксы-Барык салбырынң миды хүр чыл аял-агыл турар. Кыш-тааларга мал чөмчелерин куралары ам-даа арбын. Бо хүнпеге даг одары калды-лаан, ылаңгыа шээр малга

М. МААЖЫК.
ЧАРЫШ СОҮК
КИРИГЕН
«Улуг-Хая» совхозтун Ха-Чамдык кодааларда чам

Танды болгаш Бий-Хем район-
нарын чер-чер Советтерини
куускомнары сессияларга чет-
пес бедеткеңи, чамдыкта сес-
сияларны депутаттарын долу
эвес киржилгези-биле болгаш
оларнын илдеткей кошкак бай-
далга эртиптин турар. Ол
эюрге «Ажылчы чоңар депу-
таттарынын көдө болгаш суур
Советтеринин дугайында» Ты-
ва АССР-нин Хойлузун кош-
как кууседил турарынын хер-
ежи-дир. Оон туржук Бий-
Хем районун Севн, Бай-Тайга
районун Шуй көдө Советте-
ри эрктен чылдын февраль,
март, апрель айларда сесси-
яларын шуут эртирбеген.

Республиканын чер-чер Со-
веттеринин доктаамал комис-
сияларынын кижигинери де-
путаттар боттарынын эргеле-
рин болгаш хуузалгелерин ам-
даа кошкак ажылгал турар.
Советтерини куускомнары Со-
веттерини сессияларыга док-
таамал комиссияларын от-
четтары болгаш илдеткедери
чуугалажып көрбей, оларын
ажылдан планирарыга база ор-
ганизастарына боттуг дуза
чедирбей турар. Республика-
нын чер-чер Советтеринде тур-
густуган доктаамал комис-
сияларын күлө 216-зы чыл
иштинде Советтер мунругна
отчеттары берген. Тожу,
Чөөн-Хемчик болгаш Эрзин ра-
йоннарын чер-чер Советтери-
нин доктаамал комиссиялары

суа ажылгал турар.

Депутаттарын эрге-хуузал-
гелеринин дугайында хойлу-
пу эбуугар чер-чер Советтери-
нин депутаттары бодтун
ажыл-чорудугазынын ду-
гайында чыл иштинде ийген
эвэш эвес удаа сонгукчулар
мунругна отчедун бээр
ужурлук. Ичналда-даа ол не-
гелдер ыракта чедир куусет-
тимей тур. Депутаттарын
отчедунга тураскааткан хуузал-
далга эвэш сонгукчулар
олдуржук чоруктар бар. Депу-
таттарын «саязаларыга ха-
мазырштып ажылды органи-
застан, ону югууру динелге
тургузар дээш, сонгукчулар-
нын чагыларын кууседир, де-
путаттарын сонгуда окуг-
тарынга ажылдын, депутат-
тарын негелде тургузар эр-
гелерин ажылгаарынын тала-
зы-биле ам-даа кылдыр ажил-
дар хой.

Устунде айткан болгаш
өскө-даа четтесперин чылды-
ры тоску беш чылдын
пийитпиринг үшкү чылында
республиканын чер-чер Совет-
теринин ажил-чорудугазы-
нын дээштин улам бедилер
болгаш партиянын XXIV съез-
дынын пийитпирини амы-
дыралга боттандырырынга то-
лелгип салымчыккыны киирер
аргын олзрга бээр ужурул.

Тыва АССР-ин чер-чер Советтериниң сессияларын эрткен чылын хоойлуда көрдүнгөн хуусаларда эртирген. Аная чугаалажары-биле кирген айтырыглар хой болгаш янзы-бүрү, сессияларда депутаттарны киржилгези элээн беддэн, чер-чер ажил-агый болгаш култура тургузуушкунуң хождүрүнгө оларнын садлары өскөн. Район, хоорай, көдээ болгаш суур Советтериниң сессиялары ССЭП-иниң XXIV сессиязынын экономика-нын болгаш социал-култура тургузуушкунунун талазы-биле шийтпирлерин кууседириниң Советтериниң органи-закчы ажилын анализ-төөрчө кирээнгейни салып турар апарган. Чизээ, Каа-Хем районун Кундустуг көдээ Советиниң сессиязы кон-гукчуларнын чагыларынын кууседиязиниң, Бүрөн-Ак-сыы болгаш Сарыг-Сеп көдээ Советтериниң сессиялары ажил-агый болгаш култура тургузуушкунунун сорулгада

Депутаттарнын сессияга кийрген саналдарын кичээнгейлиг көрүп, ону амыдыралга бөттандырган түдүм оларнын идепкейи улам бедир ужурулуг. Советтин сессиязын-га депутаттарнын көдүргөн саналлары Советке көрүлүөн

Депутаттын бир чүгүдә эр-

Депутаттарнын эрге-хулээд-гелеринин дугайында Хойлу үнген соонда сонгулда округ-тарынга оларын ажилынын дээштин бедээн. Эрткен чыл-дын тончүзүндө болуп эрткен Улуг-Хем, Тес-Хем район Со-

Тыва АССР-нин Дээди Советинин депутаттары ССРЭ-нин куруне киргизгин артизи РСФСР-нин болгаш Тыва АССР-нин улустуң артизи В. Б. Оскал-оол, «Улуг-Хая» совхозтун механизатору К. Б. Тодук-Эник, Тываның көдөө ажыл-агий дуржулга стациязынын хойжузу К. К. Оюн, Бай-Тайга районун «Мурак» колхозта персоналдык пен-

Оон-биле кады депутаттар-
нын эрге-хүлээлелеринин ду-
гайында Хоойлу боттанылга-
зында ам-даа шынгыы чет-
пестер бар. Республиканын
чамдык чер-чер Советтеринин
депутаттарынын ат-алдары,
идепкей хоойлуунуң негел-
делеринин деңнелинге ам-даа
четпей турар. Чоюн-Хемчик.

ажылын планнынга база организаастаарынга боттуг дуза чедирбей турар. Республиканын чер-чер Советтеринде тургустунган доктаамал комиссияларынын чугле 216-зы чыл иштинде Советтер мурнунга отчёттарын берген. Тожу, Чөөн-Хемчик болгаш Эраин районнарнын чер-чер Советтеринин доктаамал комиссиялары

Устунде айыткан болгаш
өскө-даа четтестерин чайла-
дыры тоску беш чылдын
шинтипирин, үшкү чылында
республиканын чер-чер Совет-
теринин амыл-чорудугаа-
зынын дээштинин улам бедидер
болгаш партиянын XXIV съез-
динин шийтипирлерин амы-
дыралга боттандырынга тө-
лөтпиг салынышкынын кийер
арганы оларга бээр үжүрүтүл.

Эн сайзырангай, чаа хевирнин станоктары-биле эптеп, тургускан автоматтыг дериг-херекселдернин дузазы-биле ол белик шынарлыг, дыка быжыг кан хоорзаларны кылып үндүрүп турар. Ол заводта ам эн-не быжыг дээн хоорзаларны кылып тускай тургузуглугу

ЧУРУНТА: тускай автотыглы дузасы-биле хоорзаның тиглерин чыпшыр каңнап турары.

В. КАЛИНИННИНҢ фотозу.

ПМА.

Каттышкан Штаттар америкариг шериглерни убадлар дурагайында, шериг баазалары уауткаар дуагында негеделерни куушениш турарлар. Олар оон туржук, шериг кичилерни кара турмаында аргытыр ап, улам ковуудени дипломаттыг болгаш консул системаларни комындаал апарды кылдыр оргаизастан. Саггон администрацияныг даптыкыдан кара турмаында боо-чепсек соортуг экекериб турар. Олар Сагг Вьетнамныг суг оруктарындай милаларни уштуру саададыг турар.

Каттышкан Штаттар ВДР

чуртгы тайбың каттыгың
барычың бурунгаарлашың
дэшт демисияң черте улам
чылаар. НеокOLONизамизм
тиң чуртутунуң кайы-даа кө
ээлтеге туура, аңаа сурут уду
бис деп, «Нан заң» демдеп
аэоп.

Делегей байдалында бистиги
демисиялык таарымчылаар
талаар хой. Револютут бол
гаш дешилчегиз күштер им
периялизация, агрессияны
милитаризмизм күштеринде
ажыг. Америк империялиз
ниң кара сагыштың чаа-ча
хамык болдарын бистиги
улаузуус чылча шаап шы
даар, нацияны хостар ыды
тыг херекти түөлгүдү чед

[illegible]

а делегацийг судлоор аргын-
дурч хийдэг Panama каналын ги-
мнээр доткип саналдаарыг эр-
х тээлээрийн санал турарыг
Чөлөөтэйг үгүйсгүүгүйг эс-
сэд тээлээ И. А. Малик мее-
д каналын дугуйдлага Pana-
магийн резолюция тээлээд
амаа каналын дугуйдлага 1903
чочок бодлуурин база ол айм-
аг эргэлт буулдуу, чөлүтүг при-
нцээр эсэчлери колониализмни
аргынчлари уутгаар, уус-
дэсери болгоп боттарын бий-
дур бэргэин хүндэлэр деп са-
агаалам-билэ бүдүн турарин ка-
нал чүткүүн доткоя.

«Тоора-Хем» совхозтун Май 1 салбырынын Кустуг-Кежи фермасында мал чөмү түнүп турар. Ол ышак Онгачал коммунист Манзай-оолдун кадаран молдугуларынын ажалгазы, хайгаары багы, чудал эгелзэн. Мал чөмү бар даа болза, 180 ажыг шарыжыктар арып турар. Бо бүгү сохтоа кудэз ажыл-агыйнын тускай эртемин.жеринин ажил харымансалга чогулдан, малчынарынн зоотехниктиг чурумнынын негелдзин Ызуаар малды чөмгөрбейн, чөчө ажаа хайгааравазындан болган деп, бистин штаттан дашваар кол республиканын С.Сайа бижан.

Мал кыштакташканында четтестери авторнун илереткени чынаадазан шыя болуп бадиктааттырган. Совхозто дирекцияны мад ажындаа бар четтестери чайдаа даап хемчегтери алган. Сайлыг-Холье турган аныяк малд Кок-Чар фермазында экегелен. Оларны байдалы амызыны даа чугар эки. Куштуг-Кежиг фермазын сикен хохсуаал чемнер-биле хандырган, малдын пияти кужу арган болга ооп байдалы ам-ада берге, мычангаш немеле хемчеглери алыры негеттини тудар.

«Ис чоң чыткен» деп чарлаткан оолдарлыг чүс-чүс нелер ол кичи сөөктөрип тапкыдылгага киирерип негээрге, оларнын ол негелдезин хандырбас деп дичнатпак.

Информация агентилелдериниң дыңнадып турар ба-

ларын ам кыргын-халдан турар. Препса Латина агентиллидин дыңшатканын баугараларга, чурттуң найысылалыгга чүгөл соолгу неделялар дургузунда безин чүс-чүс гватемалдар боттарының бажыңварындан «чиде» берген Чээрби харлыг Мария Фло

вусту революстуг, изиг мүн куддуг, демир дег тура-сору туг уламчылаар бис. Ажыл чин, тараачыннарга эрге-чагыргалы чаалал бербозжевиске, кижини кижини молчүүр чорукту узуткаваажевиске де мисежир бис».

бүдүрүлгө болгаш алба
ажыл-ишчилер часкы
садыр эргелиг болурув
ЧУРУНТА: ажилч
бүдүрүлгө черлеринин
Н. ТЕБИННИН фот

Черлериниң администрацияла
авар халдашкын үзінде демис
сту негеп тур бис!»—деп шийтп
н, албан-хаанчыларның ажил с
ирээзиниң хаалгазының чанында
зу.

кортпактап турза-даа,
лге киришкеш, «ажыл сок-
рлиг меделеп турар.
ксаткан үзүндө күрүнениң
доскуулчулар.

(СЭТА-нын фотохроникасы).

